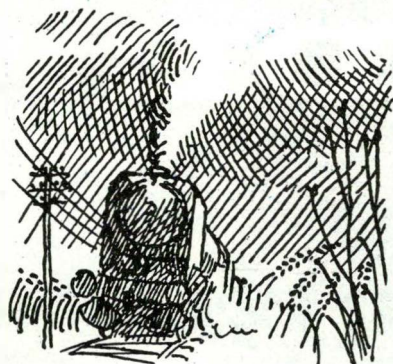

DANSK LOKOMOTIV TIDENDE

UDGIVET AF DANSK LOKOMOTIVMANDS FORENING

Nummer 13 – 5. juli 1965 – 65. årgang

DANSK LOKOMOTIV TIDENDE

5. JULI 1965 -- 65. ÅRGANG

13

Indhold:

En tjenestemandskommission	2
Danmarks udenrigspolitik 1965	3
Det skæve tårn i Pisa	7
Jordkloden – Et fnug i universet	8
Tjenestemændene og ATP	9
Damplokomotiver med enkel- akseldrev	10
Samarbejdsudvalgene	13
Landsoplysningsudvalget – Weekend-kursus	14
Hurtigbådssejlad på Øresund	15
Tjenestefordeling – Rationalisering – Arbejdsglæde	15
Kan forkølelser forhindres	16

Redaktører:

E. Greve Petersen
(ansvarshavende)
K. B. Knudsen.

Redaktion og ekspedition:
Hellerupvej 44, Hellerup.
Telefon: Hell. 7269.
Kontortid 9–16.
Lørdag 9–12.

Frederiksberg Bogtrykkeri
Howitzvej 49.

Ved adskillige lejligheder er der blandt andet fra tjenestemandsside fremkommet ønske om nedsættelse af en kommission til behandling af forskellige løn- og efterlønmæssige problemer, ikke mindst med de overenskomstmæssige forhandlinger i erindring, og vanskelighederne i den forbindelse med at få a jourført tjenestemandslønningerne i forhold til lønningerne på det private arbejdsmarked. Dertil kommer den stedfindende udvikling i den offentlige alderssikring. Om dette har det i 1963 nedsatte udvalg vedrørende tjenestemænds adgang til almindelig folkepension givet udtryk for, at vor efterlønsordning bør tages op til revision for at tilpasses udviklingen i den offentlige alderssikring. Ved et møde mellem finansministeren og repræsentanter for statstjenestemændenes centralorganisationer samt Danmarks Lærerforening i sidste måned blev man enige om snarest at få nedsat en tjenestemandskommission til behandling af tjenestemændenes efterlønsproblemer m.v. Selv om kommissionen ikke nedsættes med det formål at beskæftige sig med det øjeblikkelige lønniveau for tjenestemændene, vil den kunne overveje og fremkomme med forslag til løsning af sådanne spørgsmål i love omfattende tjenestemænd eller enkelte tjenestemandsgruppers ansættelsesvilkår m.v. eller andre forhold, som den siden den nuværende tjenestemandsløvgivnings gennemførelse i 1958 stedfundne udvikling og indvundne erfaringer har gjort det ønskeligt at søge løst. Tjenestemandskommissionen kan tilkalde enkelte sagkyndige til midlertidig deltagelse i dens møder, og den kan til behandling af specielle områder nedsætte udvalg, i hvilke foruden kommissionens egne medlemmer – enkelte repræsentanter for de særligt interesserede administrationer og tjenestemandsgenerationer kan indtræde. Ved før nævnte møde drøftedes også spørgsmålet om tilbageholdelse i lønnen af tjenestemændenes egetbidrag til Arbejdsmarkedets Tillægspension, og man enedes om, at finansministeren skal søge regeringens tilslutning til, at tilbageholdelse af egetbidrag begyndes med lønudbetalingen for oktober 1965, og at der foruden det normale månedlige bidrag på 7,20 kr. fra 1. oktober 1965 hver måned yderligere foretages tilbageholdelse af 1 måneds bidrag indtil de manglende bidrag forud for 1. oktober 1965 er fuldt afviklet.

Danmarks udenrigspolitik 1965

Udenrigsminister Per Hækkerup redegjorde den 4. juni i Folketinget for regeringens syn på en række udenrigspolitiske spørgsmål. I det følgende gengives en række afsnit af talen efter stenografisk referat.

Forenede Nationers krise. Vi anser den situation, der er opstået for Forenede Nationer for overordentlig betænkkelig. Vi har efter bedste evne søgt gennem forskellige kanaler, derunder først og fremmest vor repræsentation ved FN, at bidrage til at finde løsninger på finanskrisen og den dermed sammenhængende, men dybere liggende krise om, hvorledes bestemmelsesretten i FN skal udøves – specielt med hensyn til fredsbevarende aktioner. Men vi må konstatere, at det indtil videre ikke er lykkedes at overvinde vanskelighederne og få bragt parterne sammen om en løsning, som kan gøre det muligt for FN at fungere efter sin hensigt, men vi har naturligvis ikke opgivet håbet om, at det skal lykkes. Det er den danske regerings opfattelse, at selv om vi fortsat mener, at den udvikling, der er sket med FN op til for et årstid siden, var en lykkelig udvikling, så må vi nu utvivlsomt erkende, at det vil blive nødvendigt for os at acceptere en ordening for FN, som er ringere end den situation, vi havde op til for et årstid siden. Det bliver nok nødvendigt for de øvrige lande at komme det sovjetisk-franske standpunkt i møde og derved bane vejen for et kompromis. Det vil, tror jeg, ud fra enhver betragtning være bedre at have et FN, der er noget mere svækket, end det FN, vi har kendt gennem de senere år, og ikke risikere den situation, hvor vi faktisk overhovedet ikke har noget FN.

NATO-samarbejdet. Spørgsmålet om en åben debat om NATO-problemerne – herunder med henblik på 1969 – må besvares alt efter, hvilket formål man har med at føre en sådan debat. Begrundelsen for oprettelsen af NATO var jo den verdenspolitiske situation, der forelå i årene umiddelbart efter krigen. Den fundamentale opdeling i Øst og Vest, som man plejer at kalde det, er ikke afskaffet, og derfor er den fundamentale forudsætning for opretholdelsen af den vestlige forsvarsorganisation stadig tilstede.

Det vil ikke være muligt i dag at vurdere, om denne forudsætning også er tilstede i 1968–69. Derfor kan det efter min opfattelse i debatten omkring fortsat dansk medlemskab af NATO ikke være rimeligt at diskutere dette problem med henblik på 1968–69, før vi kender de politiske forudsætninger for at føre en

sådan debat. Dem kender vi i hvert fald ikke på nuværende tidspunkt. Så skal man da være en særdeles fremsynet person.

Det er den danske regerings opfattelse, at hvis forholdene stiller sig på samme måde om 2–3 år eller 4 år, som de stiller sig i dag, er det i Danmarks klare interesse fortsat at være medlem af NATO.

Hvis man derimod med en drøftelse af NATO-problemer tænker på en drøftelse af NATO's organisation, af NATO's strategi, af NATO's taktik, er det ganske klart, at en sådan debat vil være hensigtsmæssig. Den skal naturligvis føres på så vidt muligt et velunderlagt grundlag. Derfor har da også NATO's sidste ministerrådsmøde besluttet at anmode eksperterne om at udarbejde et materiale, der kan danne grundlag for en drøftelse af NATO's organisatoriske opbygning, NATO's strategi, NATO's taktik o.s.v. Specielt vedrørende de problemer, der omhandler strategi og taktik i forsvarsmæssig henseende, har der jo på det nylig afholdte forsvarsministermøde været en fornyet behandling af sagen, som fører frem til fornyede drøftelser, idet man ikke nåede nogen afklaring af spørgsmålet og ikke nåede et fælles syn på, hvorledes dette skulle tilrettelægges.

Vi kan fra regeringens side kun medvirke til, at en sådan debat om de konkrete, øjeblikkelige NATO-problemer til stadighed føres.

USA's politik. Der er nogle, der mener at Vietnamkonflikten er et udmærket tilfælde for en dansk kritik. Men jeg vil gerne først sige, at der har ikke fra USA's side været rejst ønske om, at Danmark eller andre lande skulle godkende den politik, som USA fører i Vietnam. Vi er ikke blevet bedt om det, og vi har derfor heller ikke følt os foranlediget til at udtale os i den retning. Derimod har jeg nævnt, at jeg på den danske regerings vegne på det sidste NATO ministermøde fremførte nogle kritiske bemærkninger med hensyn til de forudsætninger, der findes, den udvikling, der er gået forud, og som såvel i spørgsmålet Vietnam som i de andre tilfælde, hvor akutte konflikter pludselig fremtræder, i virkeligheden ligger bagved og begrundes, at disse konflikter opstår, og hvor jeg finder, at vi vel nok mange steder i den vestlige verden er tilbøjelige til at være for énøjede, for tilbøjelige til, så snart vi træffer mennesker fra andre verdensdele, fra Asien, Afrika, Sydamerika, som ikke lige akkurat deler vort vestlige syn på storpolitik, da øjeblikkeligt at betragte dem som kommunister eller som kommunistiske medløbere. Jeg tror, at en noget mere nuan-

ceret og forståelsesfuld betragtning over for befolkningerne i disse lande, og specielt over for de ansvarlige politikere i disse lande, ville gøre det muligt for os at skabe et bedre samarbejde de vestlige lande og dem imellem, og derigennem også forhindre, at udviklingslinjer får lov til at forstærke sig, sådan at de pludselig fremtræder som akutte konflikter.

USA og Vietnam. Jeg vil gerne specielt omkring Vietnamspørgsmålet gøre et par betragtninger. Hvis man tænkte sig, at USA trak sine tropper tilbage fra Vietnam uden at have sikret sig, at ikke andre trængte ind i området i øjeblikket eller i løbet af meget kort tid, så må man se i øjnene, at Svdvietnam ikke ville blive en fri og uafhængig stat, men blive en stat, der de facto blev behersket umiddelbart fra Hanoi, og i høj grad fra Peking.

Man må endvidere være klar over, at med den vældige guerillaagtige aktivitet, der allerede foregår i lande som Thailand og Burma og med den store politiske ustabilitet, der næsten nærmer sig, eller i visse tilfælde er borgerkrigs-lignende tilstande i Laos og Cambodia, ville medføre, at en amerikansk tilbagetrækning i løbet af forbavsende kort tid ville gøre hele dette område til et fra Peking og udefra militært domineret område. Det betyder, at Malajsia, som i forvejen står i en overordentlig vanskelig situation over for det meget store Indonesien, næppe heller ville kunne opretholde en status som en fri og selvstændig stat.

Det betyder, at Pekings magt vil række frem til Indiens grænser, og jeg tror, alle vil forstå, at hvis denne udvikling får lov til at foregå, så rykker vi den tredje verdenskrig forbavsende nær, og så er det noget, der kommer til i allerhøjeste grad at vedrøre os alle sammen. Derfor må man efter min opfattelse ikke let-sindigt betragte det, der i øjeblikket sker i Vietnam. Det, vi derimod må fastholde, må være, at en militær løsning er der ingen udsigt til i Vietnam, hverken for USA eller for Nordvietnam eller Peking. Det, der må til, må være en politisk løsning. Denne politiske løsning må skabes gennem forhandling, og det, vi som allierede af USA derfor må ønske, at USA gør, er, at erklære sig både i ord og praksis villig til at forhandle om en fredelig udgang af Vietnamkonflikten. Det har USA gjort. USA har tilbudt disse forhandlinger og gjort det uden forhåndsbetingelser, uden forhåndsforudsætninger, indbudt til frie drøftelser om en politisk løsning af Vietnamspørgsmålet. USA har som udtryk for, hvad man mente ville være en rigtig løsning,

* * * * *
 * *Kan De huske, da fjernsynet var en sensation* *
 * *herhjemme? »Der går nu lang tid, inden fjern-* *
 * *synet bliver folkeeje.« Sådan sagde man den-* *
 * *gang. Ja, dengang – men det er faktisk ikke så* *
 * *længe siden. I 1958 var der kun 100.000 TV-* *
 * *apparater i de danske hjem. I dag er næsten alle* *
 * *husstande udstyret med »husbiograf«. I million* *
 * *modtagerapparater slår ikke længere til, antallet* *
 * *af apparater er forøget med over 900.000 i løbet* *
 * *af de syv år – og desuden har adskillige hjem* *
 * *skiftet TV-apparatet ud indtil flere gange.* *
 * * * * *
 * *Og køleskabene – deres tilvækst er af samme di-* *
 * *mensioner som fjernsynsapparaternes og de an-* *
 * *dre varige forbrugsgoder til hjemmet og person-* *
 * *lig brug.* *
 * *Vi har siden 1958 anvendt 20.000 millioner* *
 * *kroner på disse ting.* *
 * *Det er sådan, at indkøbene af alle de langvarige* *
 * *forbrugsgoder i de syv fede år svarer til hele* *
 * *Danmarks nationalindkomst i 1958. Det må vel* *
 * *kaldes et forbrug, der batter!* *
 * * * * *

accepteret, at et sådant Sydvietnam eller et forenet Vietnam, hvordan det nu ville forme sig, kunne blive et neutralt ikke-engageret område, men det forudsætter naturligvis, at det er neutralt eller ikke-engageret til begge sider – ikke kun i forhold til den vestlige verden, men også i forhold til den kommunistiske verden.

USA har på et vist tidspunkt, efter at vi havde drøftet dette spørgsmål på NATO-ministermødet, og efter at vi fra forskellige sider havde henstillet til USA at standse bombardementerne af Nordvietnam – jeg tør ikke sige, det var derfor, man gjorde det – men USA standsede i en periode bombardementerne af tilførselsvejene fra Nordvietnam og tilbød samtidig gennem forskellige kanaler konkrete forhandlinger med regeringen i Hanoi og med Peking, men det blev – jeg tør endda sige på en meget hånlig måde – afvist fra disse to hovedstæders side.

Vi kan derfor i vor vurdering af det, der er sket, ikke lade være med at tage hensyn til også disse kendsgerninger. Det er klart, at vi allesammen må være rystede over, at krig stadig kan foregå, og det er utvivlsomt en overordentlig hård, brutal og blodig krig, der foregår i Vietnam. Men man må tage de faktiske politiske forhold i betragtning, når man skal prøve på

at vurdere det, der her sker og den udvikling, der kan komme, alt efter hvilken løsning der bliver fundet på dette problem. Og løsningen må altså være en forhandlingsløsning, der skaber politisk basis for Vietnams eksistens som en fri og selvstændig stat uafhængig af pression fra den ene eller den anden side.

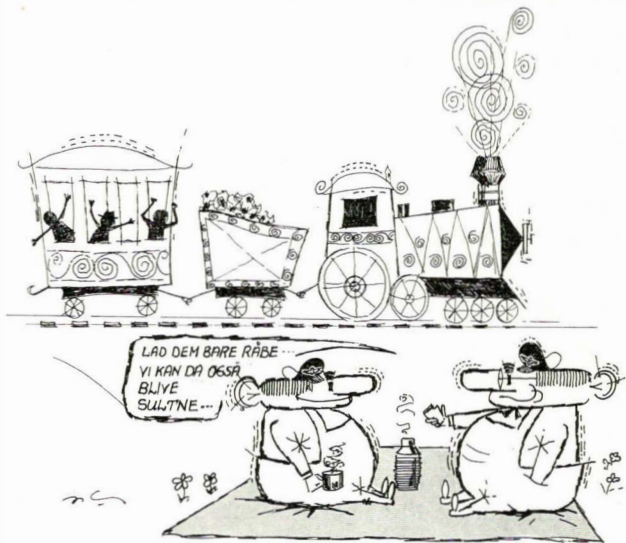
Det hører med til billedet, at det ikke er USA eller den vestlige verden, der har modsat sig, at FN blev bragt ind i billedet i Vietnam. Det er tværtimod såvel Nordvietnam som Peking, der igen hånlige afviste FN's generalsekretærs anmodning om at få lov til at sende en repræsentant til disse områder, der skulle søge at finde frem til eller undersøge, om der var muligheder for at finde frem til politiske løsninger på spørgsmålene.

Jeg vil gerne endnu en gang understrege, at vi fra den danske regerings side ikke på nogen som helst måde har godkendt det, der sker fra amerikansk side. Det har vi ikke. Vi har tværtimod givet udtryk for vor kritiske vurdering af den politik, der førte op til denne akutte og meget vanskelige situation.

Europa-politikken. Opdelingen af Europa i to markedsgrupper er, hvis den får lov til at fortsætte, ulykkelig. Vi har lov til at håbe på, at det er noget midlertidigt. Vi har lov til at håbe på, og vi vil arbejde for at nå frem til det, der er det afgørende i den europæiske politik, den såkaldte brede løsning, men jeg vil gerne tilføje, at efter vor opfattelse haster det. I løbet af halvandet år, med udgangen af 1966, er de indbyrdes toldskrænker, respektive hos De Seks og i det lille Frihandelsområde, for industrivarerne blevet nul. I løbet af denne periode vil utvivlsomt eller sandsynligvis Fællesmarkedet blive i stand til at færdiggøre sin landbrugspolitik. Vi vil derfor komme til at stå over for en skarpere opdeling end i dag, og vi må regne med, at Fællesmarkedet naturligvis vil udvikle sin økonomiske politik videre, således at vi også efter 1. januar 1967 vil se afstanden mellem De Seks og De Syv blive større og større, hvis ikke der sættes ind for at modvirke en sådan udvikling. Jeg er af den opfattelse, at det vil være overordentlig betænkeligt ud fra et europæisk synspunkt, det vil være betænkeligt ud fra et vestligt synspunkt, og det vil ikke mindst være betænkeligt ud fra et dansk synspunkt, hvis dette sker. Derfor haster det med initiativer, der kan bidrage til at overvinde denne afstand. De løsninger, der skal findes, må ikke have en sådan karakter, at Europa derigennem fjerner sig fra USA. Det vil for Europas sikkerhedsmæssige fremtid være afgørende, at de europæiske

løsninger, som vi må tilstræbe, bliver sådan, at de kan passes ind i et større atlantisk eller vestligt fællesskab. Det er denne alvorlige baggrund, der er for det initiativ, som den britiske statsminister, Harold Wilson, tog, og som førte til Wien-mødet.

Jeg tror, det er ganske betydningsfuldt også over for Fællesmarkedet, at det på Wien-mødet blev klart, at det initiativ, der sigtes på, ikke i øjeblikket går ud på forhandlinger om det, vi må betragte som den rigtige løsning: En sammensmeltning af de to markedsdannelse, for jeg er overbevist om, at hvis det havde været tilfældet, havde vi fået klart og ubetinget nej fra De Seks. Jeg tror, det på tilsvarende måde er godt, det er blevet klart, at det, der tilstræbes med det øjeblikkelige initiativ, skal vi sige: det korte perspektiv, heller ikke er hverken et forslag om at Fællesmarkedet skal tilslutte sig Frihandelsområdet, eller at Frihandelsområdet skal søges associeret med Fællesmarkedet, for jeg er lige så overbevist om, at svaret var blevet et klart og øjeblikkeligt nej. Det, der derimod er kommet ud af dette initiativ, er bestemte, konkrete foranstaltninger på den økonomiske politik område. Forhåbentlig er det foranstaltninger, hvorved vi kan stræbe efter to formål. Det ene er at søge fælles løsninger på nogle af de konkrete samarbejdsspørgsmål, som vi ellers hver for sig vil komme til at søge løs-

ninger på, og det vil bidrage til en yderligere uddybning af kløften, hvis Fællesmarkedet laver sit sæt af regler, der er forskelligt fra det sæt af regler, vi laver inden for Frihandelsområdet. Derfor må vi, på en lang række konkrete områder forsøge, om ikke det vil være muligt at enes om at lave fælles systemer, fælles regler, fælles grundlag, således at vi i hvert fald forhindrer,

at kløften bliver yderligere uddybet. Den anden opgave må være at søge frem til ligeledes bestemte, konkrete forslag til forhandling med Fællesmarkedet, der kan reducere den eksisterende kløft. Da sådanne forslag først og fremmest vil sigte på den toldmæssige behandling og spørgsmålet om importregulering etc., er det ganske klart, at så længe forhåbningen står til, at Kennedy-runden vil kunne føre til et resultat, så kan man ikke regne med, at det vil være muligt at føre tosidede forhandlinger mellem EFTA og Fællesmarkedet på de punkter, hvor man i øjeblikket forhandler inden for Kennedy-runden, eller hvor man efter den 16. september, når tilbudene skal afgives vedrørende landbrugsprodukterne, kommer i gang med forhandlingerne. Først når en Kennedy-runde er afklaret, vil vi derefter kunne se, hvilke muligheder der måtte foreligge for at tage yderligere praktiske skridt, der kan reducere afstanden mellem De Seks og De Syv. Hvis vi kan udarbejde den rigtige procedure, og hvis vi også kan få de rigtige forslag frem til et sådant konkret samarbejde på en række områder, så vil vi derigennem både forbedre klimaet imellem De Seks og De Syv og skabe en større tillid inden for medlemslandenes kredse, til den europæiske fremtid, og dermed styrke de kræfter, både inden for De Seks og De Syv, som arbejder henimod at få den omfattende løsning, den egentlige europæiske løsning. Derigennem vil vi kunne bane vejen for de noget senere drøftelser, der forhåbentlig vil føre til, at vi får den rigtige løsning.

En styrkelse af EFTA. I den forbindelse har også spørgsmålet om at styrke EFTA været nævnt, og det er rigtigt, at på mødet i Wien vedtog vi et mandat til de permanente repræsentanter til at udarbejde forslag til kommende ministermøder om konkrete arbejdsområder, der ville være egnede til at styrke samarbejdet økonomisk mellem EFTA-landene indbyrdes. Der har været udtrykt frygt for, hvad en sådan styrkelse skulle betyde, og man kan naturligvis anlægge den betragtning, at hvis styrkelsen har en sådan karakter, at den er afvisende over for lande udenfor, så kan den bidrage til at gøre kløften dybere, men hvis styrkelsen har en sådan karakter, at den er afvisende over for lande udenfor, så kan den bidrage til at gøre kløften dybere, men hvis styrkelsen er af den karakter, som vi f.eks. har forsøgt at få det fastlagt i mandatet, at vi siger: det gælder om at fremme samhandelen – lad os tage området med landbrugsvarer – så kan jeg ikke forstå, hvorfor man skulle være bange for en sådan styrkelse af EFTA. Det har jo hele tiden været

et formål for dansk politik inden for EFTA at arbejde for, at landbrugsvarerne i højere grad blev behandlet i overensstemmelse med formålet i art. 22, om at skabe en større, en øget samhandel med landbrugsvarer imellem EFTA-landene indbyrdes. og de praktiske skridt, vi kan nå i den retning, vil styrke EFTA-samarbejdet, og vil samtidig gavne Danmark. Derfor må det være i vor klare og tydelige interesse at få en sådan styrkelse.

Når man taler om at styrke EFTA, må man huske, at hvis man tænker sig, at EFTA skulle styrkes for at blive en kamporganisation imod Fællesmarkedet, så er jeg enig i, at det ville være ulykkeligt, men jeg tror, man skal gøre sig klart, at Fællesmarkedet betragter EFTA som en så løs organisation, at en styrkelse af det indre sammenhold i EFTA, en godkendelse af en vis intern disciplin vil gavne forhandlingsmulighederne med Fællesmarkedet. Ikke en styrkelse, der gør EFTA til en kamporganisation, men til en i højere grad forhandlingsduelig organisation.

Det er i alt fald i de drøftelser, jeg har haft med repræsentanter for Fællesmarkedet, blevet mig klart, at man vil hilse en sådan udvikling positivt velkommen og tro, at den beforder de fælles europæiske løsninger.

Det er lidt kritisk blevet sagt til os fra forskellig side, at vi skulle søge nye veje, for det har Folketinget pålagt os. Hvis ikke dette er et forsøg på at finde nye veje, ved jeg slet ikke, hvad nye veje er. Jeg kender gamle veje, som Folketinget har taget stilling til for længe siden – men hvis man vil se nye veje, så må det dog være veje, der søger at overvinde den opståede kløftdannelse.

Jeg ser i den politiske ændring i Storbritannien en første forudsætning for, at vi kan få bragt den dialog i gang mellem De Seks og De Syv, uden hvilken vi ikke kan nå til en overvindelse af kløften i Europa. Regeringen er meget interesseret i det nye initiativ, der er taget inden for Europarådet. Det ligger på visse områder parallelt med det, vi forestiller os, skal være initiativet mellem De Seks og De Syv, men jeg må også tilstå, at sådan som den politiske situation har været inden for Europarådet, og med den vurdering af Europarådet, som visse medlemslande anlægger, anser jeg det for mere hensigtsmæssigt og for at have større udsigt til held at søge vejen i en direkte forhandling mellem De Seks og De Syv på en lang række områder. På andre områder vil det måske være rigtigst, at vi benytter Europarådet – og dette er vi positivt indstillet overfor.

Katastrofal situation for det skæve tårn i Pisa

Italienske fundamenteringsekspert kan redde tårnet – for 700 millioner lire.

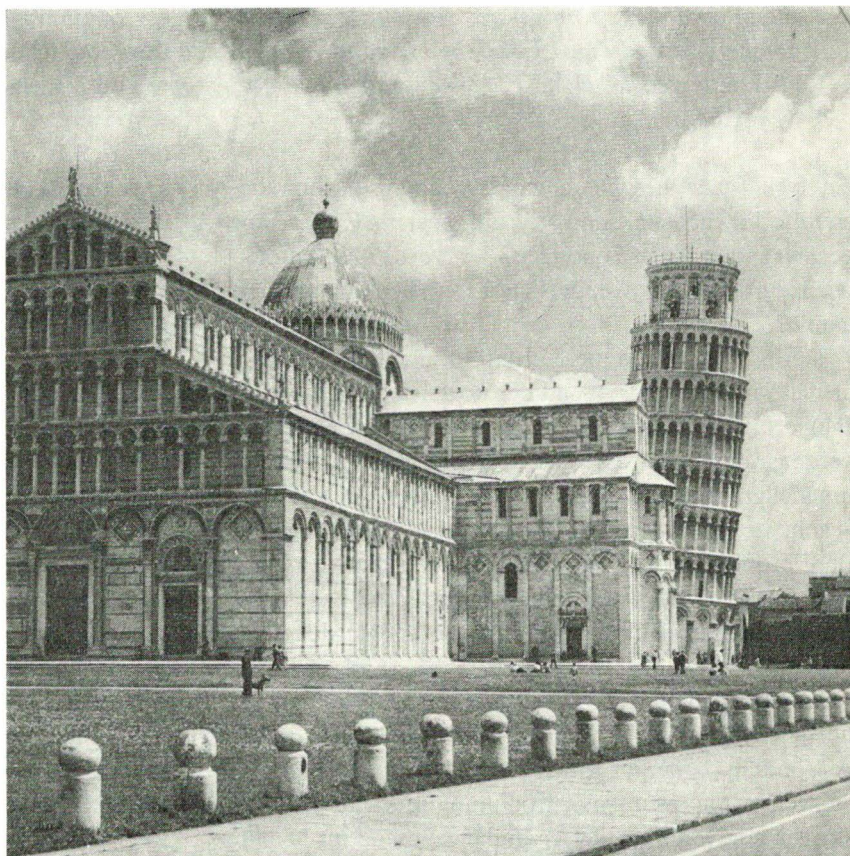
Det skæve tårn i Pisa (*la torre pendente*, på italiensk) er nu så skævt, som det efter eksperternes mening kan tåle at være. Professor, dr. ing. *Nello Bemporad*, der er inspektør for Italiens nationale monumenter, har erklæret, at hvis man vil hindre det 55 meter høje tårn i at lægge sig ned, skal der gøres noget *straks*. Professorens udtalelser har vakt kolossal opsigt ikke alene i Pisa, men i hele Italien. Tre videnskabsmænd, der alle beskæftiger sig med vedligeholdelsen af gamle bygningsværker, har fornylig foretaget indgående undersøgelser i, under og omkring verdens berømteste tårn, og de er enige om, at situationen er mere end faretruende: Den er *katastrofal*.

Hvis det skæve, trætte tårn lægger sig til ro i en sky af støv og tager et par gamle huse med i den totale ødelæggelse, vil det ikke være noget originalt fænomen: I 1912 rystedes Venedig i sin lagune-ro, da *campanilen* (99 m) på Piazza San Marco pludseligt faldt sammen med et mægtigt brag, der chokerede Markuspladsens duer og nær havde ødelagt arkitekten *Sansovinos* navnkundige *logietta*. Campanilen er senere blevet genrejst efter de oprindelige tegninger. Men hvis *la torre pendente*, som i de sidste 100 år har skaffet byen Pisø millionindtægter ved turistbesøg, synker om, vil det aldrig kunne genskabes som skævt tårn.

Tyske eksperter med elektron-sonder

Pisanerne, der altid har ønsket at ordne deres egne affærer og som regel har været i stand til at gøre det, tager sig nu sammen til at sørge for, at deres tårn bliver stående og bliver ved med at hælede.

Et tysk *team* af fundamenterings-specialister tilbragte for et par år siden nogle uger i den gamle sørepublik-stad ved Arno-floden, og de stak elektronsonder ned i det sammentrykte kalklag, hvorpå tårnet i ca. 800 år har hvilet. De grundige tyskere kom til det resultat, at der ikke i 1965 var nogen umiddelbar fare for en sammenstyrtning, men at man ville gøre vel i at holde et vågent øje med den videre udvikling. Og det er det, Pisas egne ingeniører har gjort, – bl.a. ved at måle de jordrystelser, som en tiltagende trafik af tunge turistbusser i tårnets nærhed hver dag under højsæsonen afstedkommer. Slige målinger, der

Det skæve tårn i Pisa blev opført i slutningen af det 11. og begyndelsen af det 12. århundrede, og det begyndte at hælde, allerede mens man byggede de sidste af de syv etager op. Arkitekten, der skulle fuldføre tårnet, søgte at rette lidt på forholdet ved at give tårnets runde top en lille drejning (det ses på billedet). Imidlertid fik tårnet i århundredernes løb en større og større hældning, således at dets højdeakse nu afviger 4,26 m fra lodlinjen. Tårnet er 55 m højt, og klokkerne, der er anbragt i den øverste etage, bruges kun med forsigtighed: man er bange for at svingningerne fremskynder hældningen.

Forrest i billedet ses den meget smukke domkirke, der er fuldført år 1063. Græsplænen, der omgiver kirkebygningen, kaldes miraklernes mark. Man bragte i gamle dage syge og lamme mennesker til denne mark, hvor talrige helbedelser siges at have fundet sted.

* * * * *

effektueres ved hjælp af en såkaldt *teodolit*, har iøvrigt fundet siden 1918, og man har konstateret, at tårnets hældning nu er 4,26 m, målt ved lod fra overkant til bund.

Nogle millimeters forøgelse af hældningsgraden vil gøre det af med det skæve tårn, – og med balancen i byens budget. Nul tårn = nul turister.

Men professor *Nello Bemporad* og arkitekt *Enzo Vanucci* (der har sine kontorer i Firenze, men er født i Pisa) har nu udarbejdet en saneringsplan, der sandsynligvis vil kunne føre tårnet frelst gennem den ligevægtskrise, det befinder

sig i. Planen, der i teknisk henseende er særdeles indviklet, forudsætter bl.a., at tårnet skal hæves ca. 2 meter. En ganske ny fundamenteringsteknik skal tages i anvendelse, men man regner helt sikkert med, at tårnets særlige charme, d.v.s. dets hældning, kan bevares uforandret. Hele operationen vil koste ca. 700 millioner lire, og dens heldige gennemførelse vil garantere, at det skæve tårns tendens til at hælde mere og mere definitivt blokeres. Det bliver stående, og det bliver ikke en millimeter mindre skævt, end det er.

V. J.

JORDKLODEN – ET FNUG I UNIVERSET

Er vi ikke alene i universet? som nogle russiske forskere påstod den 13.4.65, men som de senere ikke ville vedstå. Hvad ved videnskaben overhovedet herom?

En tysk fyrste besøgte engang et observatorium og spurgte lidt ubetænksomt ved ankomsten: Er der noget nyt inden for astronomien? – Hvortil observatoriets leder svarede: Kender Deres højhed da alt det gamle?

Der er i vore dage mere grund til at spørge, om der er mere nyt i universet, end der nogensinde har været. I løbet af de sidste tiår er vor viden om vor plads i verdensrummet og om dets forhold og gåder forøget umådeligt, men samtidig med den større viden er der – som vanligt inden for videnskaben – dukket endnu flere problemer op – de allersidste, de såkaldte »kvasistjerner«, har forvirret forskerne mere end noget tidligere fænomen i himmelrummet, og det vil dog sige noget.

Udviklingen inden for astronomien går faktisk så hurtigt, at litteraturen herom ikke kan følge med. Astronomiske værker forældes, mens de udkommer. I en svensk bog: Den nye astronomi, udkommet 1957, skriver udgiveren, at det er muligt allerede nu at påvise, at astronomiens udvikling ikke har stået stille, efter at artiklerne er skrevet. Tager man en bog om astronomi i hånden, bør man allerførst se efter årstallet på titelbladet; og med tidsskrifterne er det ikke bedre. Især i det sidste halve år er udviklingen gået med stormskridt.

Grunden hertil er især de tekniske fremskridt, de store nye observatorier, radio-astronomiens kæmpeantennor, astro-fysikken og de store teleskoper (Hale-teleskopet og Palomar-teleskopet i Kalifornien). Man er også godt på vej til at bygge et nyt, stort teleskop for jordens sydlige halvkugle; foreløbig har man fundet en ideel plads på et bjerg i Chile. Snart vil også observationer fra apparater udenfor jordens sfære være mulige. Så må vi sikkert på ny til at revidere mange af vore forestillinger om hele universet.

Universets afstande og omfang

Når vi skal beskæftige os – blot i ganske korte træk – med universets afstande og omfang, må vi tage de allerstørste sko på. Selv indenfor vort eget lille solsystem er afstandene næsten ufattelige: Månen er 385.000 km borte, solen 150 millioner km fra os. Det tager lyset 8 minutter at ile fra solen til vor jord, og lyset bevæger sig dog med 300.000 km i sekundet,

d.v.s., at en lysstråle kun bruger $\frac{1}{10}$ sekund til at nå rundt om jorden. Solens masse er 330.000 gange større end jordens. Det er derfor umuligt at lave en korrekt »model« af vort solsystem. Afstandene er altfor uhyre. Selv om vi tænker os solen på størrelse med en appelsin, skulle jorden kun være et knappenålshoved i en afstand af 15 meter. Og den nærmeste nabosol i mælkevejen ville i samme størrelsesforhold være en appelsin i nærheden af New York! Der er altså rigelig plads i universet.

Nu gør vi et lille spring ud til vore nabostjerner i mælkevejen, som jo er den stjernehobe eller stjerne-hob, hvoraf vort solsystem er en lille del – en ganske lille del. Mælkevejen anslås at rumme 100 milliarder stjerner, hvoraf de fleste er af samme størrelse som vor sol. Den nærmeste stjerne (procima centauri) er 4,3 lysår borte (1 lysår = 10 billioner km). Sirius er 10 lysår borte – hvilket iøvrigt er gennemsnitsafstanden mellem stjernerne i mælkevejen. De fjerneste stjerner i mælkevejen er ca. 100.000 lysår borte. Den kendte astronom Hoyle mener, at der findes 100.000 mill. sole som vor sol i mælkevejen. Alle disse kan tænkes at have planeter. Altså findes der ca. 100.000 millioner planetsystemer i mælkevejen – og med vor største kikkert kan vi observere 500 millioner mælkeveje! Det er altså overordentligt sandsynligt, at livet ikke er et monopol for vor lille planet, siger Hoyle.

Menneskets grænseløse selv-overvurdering

Oldtidens og især middelalderens astronomer tænkte sig jorden som universets midtpunkt og mennesket som skabningens ypperste produkt. Over det hele stod en styrende gud, der rådede over hele universet. Med det ringe kendskab til universet og dets millioner af »sole« og planeter, er denne grænseløse selv-overvurdering forståelig for hin tid. Men nu ved vi, at vor jord kun er et fnug i universet, og det er derfor på tide, at vi besinder os på vor lilleput-tilværelse, og at vi bliver mere ydmyge i vor opfattelse af vor verden.

Er radio-kontakt med andre planeter mulig?

Af ovenstående lille oversigt over afstandene mellem jorden og eventuelle andre planeter, der mindst er fire lysår borte, vil man forstå, at et radio-signal fra jorden vil kræve 8 år, før der kan ventes et eventuelt svar. Hvad skulle et sådant radiosignal fra jorden indeholde? Nogle forskere har foreslået at udsende primtallene (de udelelige tal) som signaler. Modtagerne ville da forstå, at der måtte være væsener med en vis intelligens andre steder i universet. Hvis de er

Tjenestemændene og ATP

LO-sekretær Svend Bache Vognbjerg talte ved privatfunktionærernes delegeretmøde i Ålborg, hvor han bl.a. kom ind på tjenestemændenes optagelse i ATP-ordningen:

– Dette spørgsmål har været behandlet i Folketinget, og ændringen i ATP-loven blev vedtaget med 99 stemmer for. Imod stemte De Uafhængige og den konservative Adolph Sørensen. SF'eren Skræppenborg Nielsen og Venstre undlod at stemme. Det, der er interessant i denne forbindelse er, at Venstre fortsat gentager klichéen om, at der med ATP-ordningen er skabt et skel mellem landets forskellige grupper, at der ikke har været åbnet mulighed for de selvstændige nærings-

på samme tekniske stade som vi, kunne de svare med samme tal. Men vi må da mindst vente 8 år på svaret, og vi får intet at vide om disse andre eventuelle beboere i universet. Nogen gavn har vi altså ikke af radiokontakten, men vor nysgerrighed kunne blive tilfredsstillt.

Er der beboere på planeten Mars?

Det er forlængst fastslået, at der ikke er beboere på månen, men i 90'erne i sidste århundrede diskuterede man livligt, om der ikke var beboere på Mars. Årsagen til denne diskussion var de såkaldte »kanaler«, som en italiensk astronom mente at have set i 1887 i sin kikkert. Mange mennesker troede på marsbeboerne, og en fiffig sjæl foreslog at tegne en stor trekant i Sahara-ørkenen, da den måtte kunne ses fra Mars! Det blev dog ikke til noget, og nu er alle forskere enige om, at der ikke er marsbeboere, men muligvis planteliv i laveste udfoldelse. (Vore andre planeter er ubeboet).

Efter dette spring ud i verdensrummet er det rart at få benene på jorden igen, også i overført betydning.

Amatør-astronomen.

drivende og landboerne til at blive omfattet af ordningen. Argumentet er meget anstrengt, idet man må gøre sig klart, at ATP-ordningen udelukkende blev skabt, fordi man fra fagbevægelsens side tog initiativet hertil, samt at ingen fra de selvstændige næringsdrivende på noget tidspunkt har tænkt sig en ordning af denne karakter, før lovgivningen kom ind i billedet. Og dette var en følge af, at arbejdsgiverparten i 1963 overhovedet ikke ønskede nogen forbedringer i overenskomsten.

– Tillægspensionsordningen for lønmodtagere er betalt af lønmodtagerne selv og af arbejdsgiverne. Mon nogen tror, at der kunne skabes enighed om kollektivt medlemskab af ATP for de selvstændige næringsdrivende, når den fulde præmie skulle indbetales af dem selv? For dem er der jo ingen arbejdsgiverpart, der betaler sin del.

Det vil givetvis være utopi at tro noget sådant, og skulle en ordning for de selvstændige næringsdrivende være frivillig, ville man se, at tilmeldingen ville komme fra hele den store gruppe af selvstændige erhvervsdrivende, som er oppe i en mere fremskredne alder, og som ikke selv har været i stand til at selvforsikre sig, hvorved igen hele ATP-ordningens økonomi ville være udhulet.

I hvert fald er det gjort op, at med den nye aldersfordeling inden for ATP, ville det betyde, at ydelserne generelt måtte sættes ned med 10 pct., foruden at de stipulerede administrationsudgifter, som ved ATP's lønmodtagerordning er ansat til 3 pct. af bidraget, måtte forventes at stige væsentligt.

Bache Vognbjerg fandt ikke, at der med ATP-ordningen var sat noget skel i befolkningen:

– ATP er arbejdsmarkedets ordning og finansieres 100 pct. af de interesserede grupper, sagde han. Staten betaler ikke én krone til ordningen. Derfor synes der at være tale om en lidt frimodig indblanding i ting, som man vist nok burde have grebet an på en noget anden måde. Man kunne for eksempel have afventet hvilket resultat, det udvalg ville komme til, som i øjeblikket arbejder på og undersøger mulighederne for en almindelig tillægspension i forbindelse med folkepensionen med sigte på en værdisikret pension på omkring 60 pct. af den enkeltes erhvervsindtægt over en vis årrække og inden for visse grænser jfr. den svenske ordning. Dette havde været noget mere sympatisk og realistisk.

Tjenestemændene vil nu komme ind under ATP, og de skal være hjertelig velkomne, sluttede Svend Bache Vognbjerg.

Damplokomotiver med enkelakseldrev

Beskrevet på baggrund af den senere udvikling

Af ing. P. J. Brask

Fortsættelse fra nr. 12.

I årene lige før den 2. verdenskrig, altså omkring 1936–38, besluttede De Franske Nordbaner, som de blev kaldt dengang, at anskaffe et 2-C-2 hurtigtogslok. forsynet med en pålidelig højtrykskedel, der i stedet for til et normalt kobbelstangsdrivtøj afgav sin energi til 3 par hurtiggående dampmotorer, som virkede på hvert sit drivhjulset uafhængigt af hinanden.

Arbejdet med udformningen af dette projekt blev overdraget de 3 firmaer Société Alsacienne de Construction Mecanique, Cie Fives Lille og Cie. Schneider de Creusot, der alle på deres side sikrede sig et samarbejde med Winterthur i Schweiz

Dette firma havde nemlig allerede i året 1928 udviklet et højtrykslok., hvis vandrørskedel kunne præstere et damptryk på 60 ato. Den foranliggende 3-cyl. dampmotor overførte drivkraften over en blindaksel til 3 sæt kobbelhjul, der indbyrdes var forbundet med udvendige kobbelstænger, se fig. 7.

Med dette lok. samlede man mange værdifulde erfaringer, der i sammenhæng med de efterhånden godt gennemprøvede former for kraftoverføringer i elektriske lok, med enkelakseldrev dannede grundlaget for det prøveok., som Winterthur udarbejdede til løsningen af den stillede opgave.

Det er klart, at man ikke uden videre kunne kopiere den i blindakselok. anvendte kedel alene af den grund, at der forlangtes en væsentligt større ydelse. Men selve konstruktionsprincippet blev bibeholdt. Som fig. 8–9 viser, var det en vandrørskedel, hvis overtromle, der dannede det afstivende element i hele konstruktionen, havde en indvendig diameter på 700 mm og lukket for hver ende af specielt smedede bunde. På midten og i nærheden af endebundene omsluttedes overtromlen af 3 hule vandkammervægge. Borede huller i O.-tromlens omkreds etablerede fri forbindelse mellem de respektive hulrum i såvel O.-tromle som vandkammervægge. Disse er på tilsvarende måde tilsluttet 2 sæt undertromler, hvoraf de 2 bageste er skråstillede og på denne måde danner begrænsningen af ristearialet, medens de 2 forreste undertromler ligger vandrette.

De 3 vandkammervægge er hver svejst sammen af 2 imod hinanden vendende og langs randene ombøjede kedelplader på 14 mm tykkelse og afstivet af korte indsvøjste rør. Den mellemste og forreste

vandkammervæg er desuden gennembrudt af store åbninger af hensyn til den frie gassetrømning, hvorimod den bageste vandkammervæg på sædvanlig måde afgiver plads til en indadvippende fyrdør.

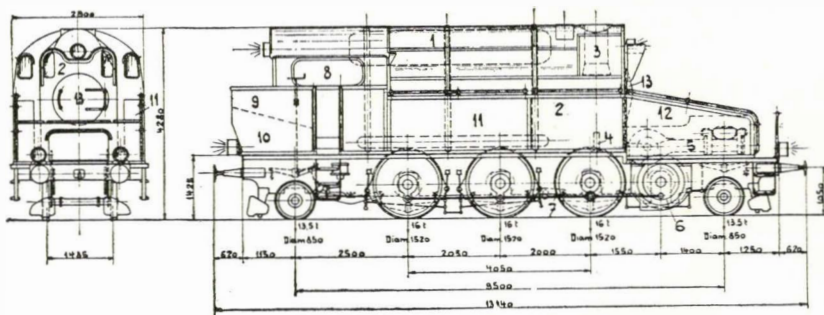
Fordamperelementerne, der skal sikre den naturlige vand- og dampcirkulation mellem under- og overtromle, er sammensvejst af rør til gaffelformede sektioner, hvis nedadrettede grene er indvælsede i undertromlerne, medens de vandrette svagt opadbuede rør på midten via en kort rørstuds er tilsluttet undersiden af O.-tromlen. Disse rørstuds er for en dels vedkommende tillige udgangspunktet for S-formede fordamperelementer, der i »fyrkassen« også tjener som støtte for murbuen.

Alle disse elementer er anbragte tæt opad hinanden og danner, når mellemrummene er tilbørligt udfyldte med ildfast materiale, sammenhængende sidevægge og loft i henholdsvis »fyrkasse« og det tilsluttende »forbrændingskammer«. Dette og den efterfølgende højtryks-overheder udfylder hele rummet mellem den midterste og forreste vandkammervæg.

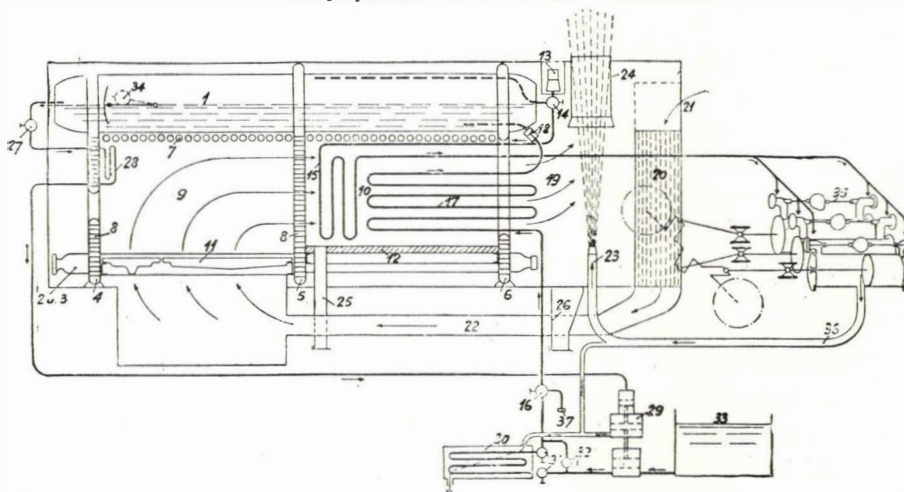
Den højspændte vand-damp på 60 ato. i O.-tromlen tages herfra gennem et vandretliggende opslidset rør, der er i forbindelse med en på den forreste endebund påflangt stempelregulatorventil, på hvis hus 2 sikkerhedsventiler, system »Ackermann« er anbragt.

Fra regulatoren udgår 2 rør til en rørformet dampsamler på henholdsvis højre og venstre side af O.-tromlen. Til disse dampsamlere er den førnævnte højtryks-overheder tilsluttet. Denne er sammensat af rammeformede rørelementer, der er udfyldte af flere over hinanden indsvøjste let opadbøjede rør med en lidt mindre diameter og således forbundet med de vandretliggende rammerør, at dampgennemstrømningen foregår i zigzag fra oven og nedefter. Den overhede damp samles nu i 2 på hver side af de forreste undertromler liggende dampsamlere, hvorfra den overhede damp strømmer til de ialt 6 dampmotorer.

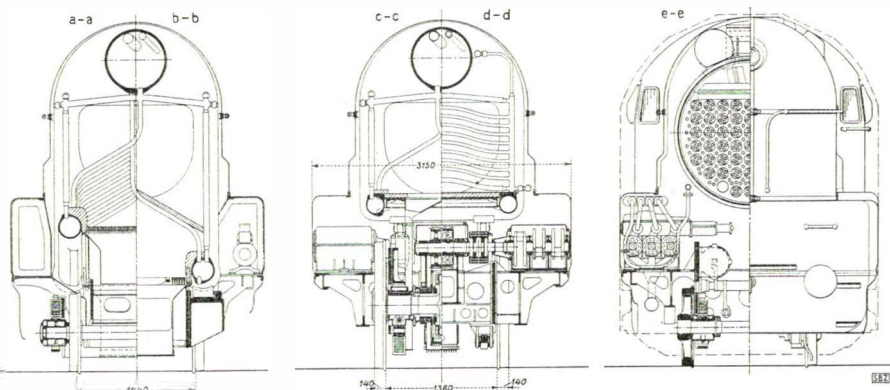
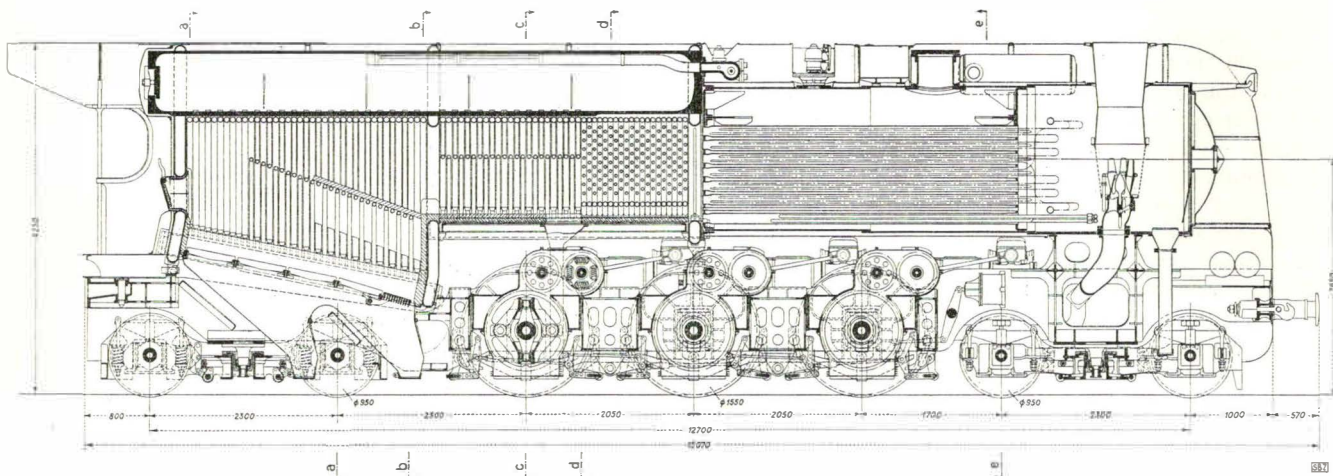
Ved lukket regulator, men ved åben hjælpeblæser, bliver overhederen automatisk kølet af damp, der tilledes fra en afgrening på hjælpeblæserens dampledning. En med blæserventilen sammenbygget afstrømningsventil lader denne

Højtrykslokomotivet Patent Winterthur.

Skematisk Fremstilling af Højtrykslokomotivet Patent Winterthur.

køledamp undvige fra højtryks-overhederens rørsystem og sørger derved for, at damptrykket til motorerne ikke overstiger det tilladte maksimaltryk.

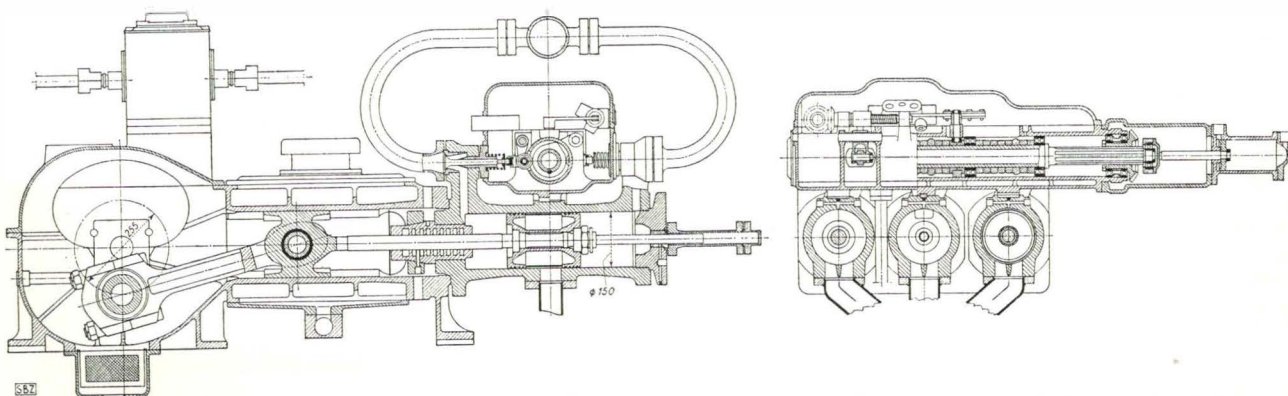
I tilslutning til højtrykskedlen er den såkaldte lavtryks-fødebandsforvarmer påmonteret den forreste vandkammervæg ved hjælp af en kraftig vinkeljernsring. Denne LT-forvarmer er bygget som en almindelig røgrørskedel, hvortil fødevandet kan tilsættes dels af 2 ikke selvansugende injektører dels via et ACFJ-kondensationsforvarmeranlæg, der kan give fødevandet en temperatur på 100° C.

I LT-forvarmeren stiger vandets temperatur til 200° C., og i denne tilstand bliver det af en HT-fødebandspumpe, fabrikat Knorr-Tolkien, trykket ind i HT-fødebandsforvarmeren, der i lighed med en sædvanlig overheder er indbygget i LT-forvarmerens røgrør. HT-pumpens vandcylinder bliver af hensyn til en sikker ansugning afkølet med vand leveret af en lille injektor, der træder i virksomhed samtidigt med HT-pumpen. Under driften viste det sig forøvrigt, at den normalt i HT-pumpens vindkedel anbragte svømmerstøddæmper kunne af-

monteres, da de i det under 20 ato. stående varmtvand dannede dampblærer virkede som en effektiv støddæmper, så pumpen arbejdede med blød gang selv ved stor slaghastighed.

I HT-forvarmeren stiger temperaturen yderligere til 250–275° C. ved et tryk på 60 ato., og hedepladerne i begge forvarmerne er således afstemte, at der til stighed foruden den egentlige forvarming forekommer en mindre fordampning af fødevandet. Det således dannede damptryk i LT-forvarmeren begrænses til 20 ato. af 2 »Pop«-sikkerhedsventiler, der sammen med dampfløjten er anbragt på et fælles flangestykke på LT-forvarmerens top. Lidt længere fremme befinder sig en lille dampdom, hvorfra dampen til de til kedlens drift nødvendige pumper såvel som til den obligate trykluftpumpe kan tages.

De 6 vandretliggende 3-cyl. dobbeltvirkende dampmotorer, fig. 10, på hver 600 hk indic. er anbragt parvis udvendigt på konsollignende hjælperammer; de overfører drivkraften til hvert sit hjulsæt over en for hvert motorpar fælles tværliggende aksel efter lignende udvekslings princip, som Sir Stanier anvendte i sit turbinelok., se fig. 5 og 6.

Motorernes maksimale omløbstal er 950 O./min. svarende til en kørehastighed på 140 km/t.

Dampindstrømningen bliver styret af een til hver cylinderende hørende tallerkenventil, som man efter indgående strømningsforsøg valgte at udforme som en såkaldt Difusor-ventil, der giver det mindste energitab.

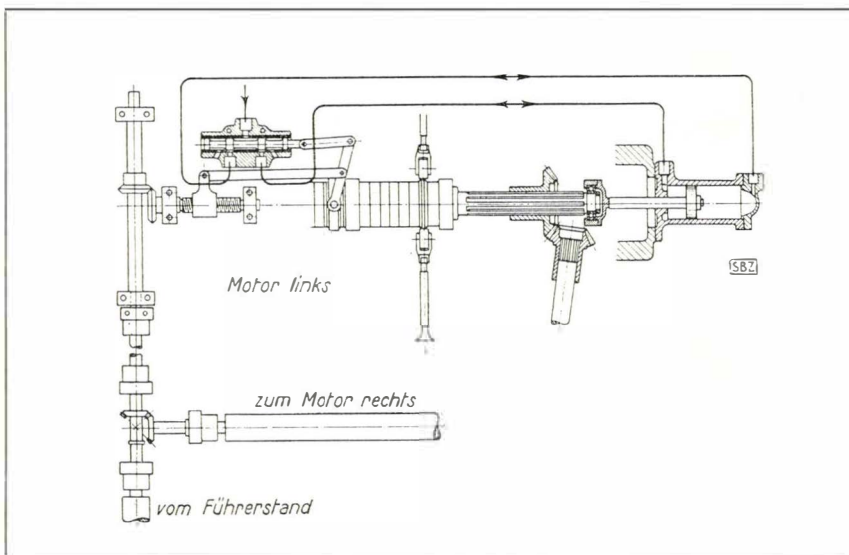
Motorerne selv arbejdede efter lige-strømsprincippet, ifølge hvilket stemplet efter arbejdslaget afdækker 2 nedadrettede dyseformede udstrømningsporte i cylinderens midte.

Da cylinderdiameteren ikke er større end 150 mm, kan varmeudvekslingen med omgivelserne holdes nede på meget små værdier, et forhold der er velegnet til udnyttelsen af et stort varmefald. Ved tillige at vælge en så stor forudstrømning, at udstødsperioderne for den 120° krumtapforsætning til dels overlapper hinanden, har man ved en omhyggelig udformning af udstrømningsportene og de hertil hørende rørtilslutninger opnået, at en del af den ellers tabte udstrømningsenergi fra een cylinder kan udnyttes til frembringelse af et undertryk i en nabocylinder, der netop er ved at afslutte sin udstrømningsperiode.

På denne måde kan stempelmodtrykket endda blive lavere end modtrykket i udgangshætten.

Indstrømningsventilernes bevægelse bliver styret fra en for hvert motorpar fælles tværliggende kamaksel, der bringes i rotation ved en fra krumtapakslen udgående tandhjulsfobindelse.

Denne kamaksel har for hver af de 3 cylindre en kamgruppe bestående af 6 »fremad-kamme«, hver givende hen-

holdsvis 5,5, 8, 11, 14, 20 og 70 pct. fyldning, hvortil kommer yderligere en bak-kam og en løftekam. Hver kam kan bringes i stilling i forhold til 2 vippearmer med ruller, een for hver indstrømningsventil, ved at forskyde kamakslen ad oliehydraulisk vej, hvis nærmere udformning fremgår af fig. 11.

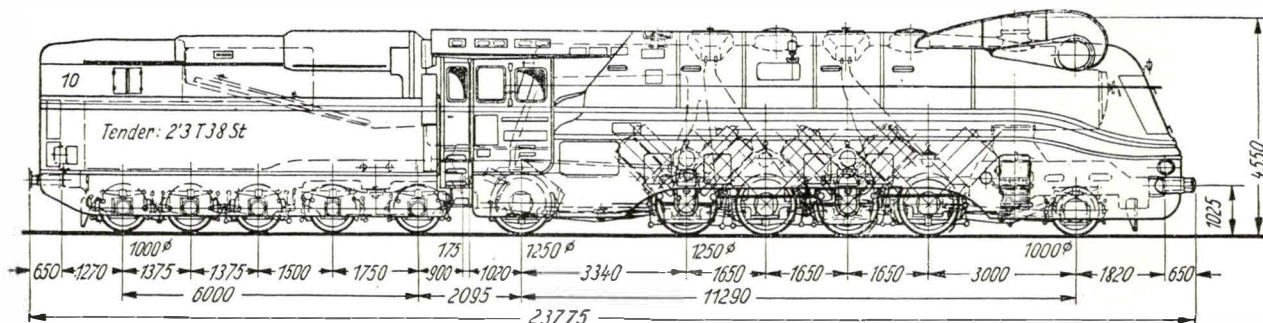
Ved lukket regulator bringes løfte-kammen i stilling, hvorved samtlige indstrømningsventiler holdes åbne. På denne måde etableres en fri tomgangsgennemstrømning, og egentlige snøfteventiler og lignende udligningsorganer kan således undgås.

Da man kun behøver at udligne de roterende drivværksmasser, er krumtapakslen kun forsynet med en kontravægt til dette formål, hvorimod de af de frie massekræfter fremkaldte momenter, der

ligger i cylindrenes vandrette midterplan ikke vil kunne forstyrre lokomotivets rolige gang, da de bliver optaget af det kraftigt udformede krumtaphus, der igennem indstillelige kiler er fast forankret i de konsolformede hjælperammer.

Med dette i Grafenstaden byggede lokomotiv blev der efter overvindelsen af de uundgåelige »børnesygdomme« opnået fine resultater såvel i kørsels- som brændselsøkonomisk henseende, hvad der selvsagt med en så avanceret konstruktion, som dette lokomotiv var udtryk for, kun var at forvente.

Men den 2. verdenskrig med dens følger for Frankrig bragte desværre en alt for hurtig afslutning af videre forsøg. Hvad der siden er sket med dette interessante eksperiment-lok., er forfatteren ude af stand til at efterspore.

Achsfolge	1'Do 1'	Kesseldruck	20 kg/cm ²	Dienstgewicht	108,0 t
Betriebsnummer	19 1001	Rostfläche	4,55 m ²	Reibungsgewicht	74,6 t
Zylinderdurchmesser	8 × 300 mm	Verdampfungsheizfläche	240,0 m ²	Mittl. Kuppelachsdruck	18,6 t
Kolbenhub	300 mm	Überhitzerheizfläche	100,0 m ²	Höchstgeschwindigkeit	175 km/h

Fra samarbejdsudvalgene i 1. og 2. distrikt

Naturligvis er man med dampmotor-enkelakseldriftsformen ikke udelukkende bundet til anvendelsen af høje damptryk.

De små lette drivhjulsets, der gør det muligt at borteliminere de skadelige dynamiske akseltryksændringer, der er en følge af det konventionelle drivtøjs frie massekræfter, kan med stor fordel opså benyttes, hvor det gælder konstruktionen af hurtigkørende damplok. med normale røgrørskedler, hvis damptryk man i praksis ikke gerne lader overstige de 20 ato.

Med de Tyske Rigsbaners forsøg med damplok. beregnet for store hastigheder i erindring, hvor især stangdrivtøjets mangler trådte tydeligt frem, kan det derfor heller ikke undre, at man også her tog ideen op med afprøvelsen af enkelt-aksel-kraftoverføringen, til hvis gode egenskaber i dynamisk henseende tillige kan anføres følgende fordele, der kan have betydning for den daglige drift:

1. Den fuldstændige olietætte indkapsling af hele maskineriet med den deraf følgende nedsættelse af klaringsstiden.
2. Bortfaldet af stillekilerne for akselkasserne, der betyder en letelse ved monteringen, da der ikke længere skal overholdes længdetolerancer mellem drivhjulakslerne.
3. Muligheden af seriemæssig fremstilling af hele dampmotor-aggregatet, der som en samlet enhed kan af- og påmonteres ved reparation.

Det blev da overdraget Henschel i Kassel at bygge et for store hastigheder egnet damplokomotiv med enkelaksel-drev, der i samarbejde med de Tyske Rigsbaner blev konstrueret og afleveret i efteråret 1941 med seriebetegnelsen 19.1001 og det runde fabrikationsnummer 25000. Fig. 12 og 13.

Det fuldstændigt strømliniebeklædte lok. var udstyret med en normal røgrørskedel med samme dimensioner som den, der anvendes på de svære godstogslok., byggeserie 44.

Kedlen, hvis damptryk var 20 ato., havde et ristearal og en fordampningshedeflade på henholdsvis 4,55 m² og 240 m² og var som dengang noget nyt en helvejst konstruktion.

Det er derfor væsentligt det nye drivtøj, der i det følgende vil blive beskrevet i en mere udførlig form.

Fortsættes i næste nummer

1. distrikt afholdt møde i samarbejdsudvalget den 18. marts d.å., hvor distriktschefen som sædvanligt forelagde driftsregnskab m.m. og oplyste bl.a., at planer om etablering af dobbeltspor på strækningen Skovlunde-Ballerup og i forbindelse hermed tilvejebringelse af visse sikringsanlæg er langt fremme og kan muligvis gennemføres, således at udvidet kørsel kan finde sted i slutningen af 1966 eller i begyndelsen af 1967. Heraf vil følge, at læssesporet på Skovlunde st. må nedlægges.

Om den personalemæssige udvikling i distriktet udtalte dcc forundring over, at antallet af rangertimer var steget, til trods for, at man havde forventet mere effektivt arbejde ved ibrugtagningen af motorrangerlokomotiverne i stedet for damp-rangerlokomotiverne. Dette forhold ville blive nærmere undersøgt, ligesom man havde påtænkt at gå personaleberedskabet på ekspeditionssteder igennem for at skaffe sikkerhed for, at der ikke er noget at tjene gennem arbejdsomlægning o.l. Til assistance for distrikterne ved undersøgelse af personale- og rangerberedskabet er det vedtaget at etablere arbejdsgrupper med repræsentanter fra gdt, dc og de respektive personaleorganisationer. DJF og Jbf er underrettet om undersøgelsens iværksættelse.

Vi håber på dette område at få et gnidningsløst og resultatrigt arbejde.

Om Hareskovbanen oplyste obing, at læssesporene på stationerne Vangede og Bagsværd er nedlagt hhv pr. 1/12 1964 og 1/3 1965. Som meddelt af dcc på mødet 30/5 1963 er det i forbindelse med loven om banens elektrificering besluttet at indskrænke godsekspeditionen på banen til stationerne Buddinge og Farum. De nu skete nedlæggelser hænger sammen med, at gdt. anlægsarbejder er påbegyndt på disse stationer.

Oming oplyste, at det ikke har været muligt at få egnede remisearbejdere til at påtage sig stillingerne som »medhjælper for remiseformænd«. Hvis dette forhold ikke ændres, bliver det nødvendigt at lade lokomotivmesteraspiranter deltage i ledelsen af remisearbejder, der normalt sorterer under remiseformænd.

I Helsingør ophører anvendelsen af damp inden efteråret, og der bliver i løbet af sommeren indrettet en dampcentral til forvarmning af persontogstammer. Disse forhold vil medføre en reduktion af remisepersonalet, som vil blive underrettet snarest muligt.

Otinsp meddelte, at der var antaget 51 ptasp, og der resterer endnu ca. 50 emner, hvis antagelse afventer lægeattester m.m. Tilgangen af aspiranter synes tilfredsstillende, men kan dog ikke dække hele portørmanglen – især ikke i København – og det kan derfor ikke undgås, at der også i sommeren 1965 vil blive en del overarbejde og mistede fridage for denne kategori.

Trafikekspedientmanglen udgør for tiden 14. Der har siden den 3/3 1965 været afholdt udtagelsesprøve til såvel teksp- som togtenesteuddannelse.

På Vangede st. er en teksp erstattet med en halv ktass, og i Slagelse er opnået besparelser i antal ture svarende til 1 tass og 1 pt. På Korsør st. har ibrugtagningen af rangerradioanlæg medført en besparelse på 4 portørture daglig, ligesom stationen har kunnet inddrage 1 MH i 8 timer daglig samt på mandage yderligere 1 MH i 8 timer. På Fbgx vil fra 1/4 65 blive sparet 2 ture for pakhuspersonale og på Nørreport st. vil der fra samme dato være indført den tidligere omtalte ændrede betjening. Omlægningen vil give en besparelse på 2 eksaminerede ture på alle dage og yderligere en eksamineret tur på lørdage og søn- og helligdage samt 24 regnskabsdage årlig mod en forøgelse på 1 portørtur og 1 ktasstur på hverdage.

Fra **2. distrikts** samarbejdsudvalgsmøde den 9. marts meddelte otinsp, at i driftsåret 1964-65 er Uggelhuse, Sparkær, Farris, Thorsager, Sønderskov, Studsgård og Tange nedrykket til trinbrætter. I Uggelhuse og Tange er læssesporene bevaret som offentlige sidespor. Vi må desværre se i øjnene, at det ikke vil være muligt at undgå nedrykning eller nedlæggelse af yderligere en del stationer. Resenbro nedrykkes til trinbræt 1/4 65 og Kirkeby fra køreplansskiftet 30/5 65. Ekspeditionsstederne i Mølvang, Eltang, Munkebjerg og Sørup vil blive helt nedlagt og det samme gælder Ejstrup st., Hvorupgard, Uglev og Lundtoft vil blive nedrykket indenfor den nærmeste fremtid.

Om den forestående nedlæggelse af Munkebjerg kan oplyses, at selv om billetsalgsstedet i ekspeditions-mæssig henseende nedlægges pr. 30/5 1965, vil signalerne blive bibeholdt og ekspeditionsstedet fortsatte som blokpost, indtil det nye sikringsanlæg i Vejle ibrugtages omkring 1/7 1965. Fra dette tidspunkt etab-

Week-endkursus på Røsnæs

4

Landsoplysningsudvalget har fra tirsdag den 1. til torsdag den 3. juni 1965 afholdt week-endkursus på feriehuset ved Kalundborg for 39 lokomotivmedhjælpere og -aspiranter. Som deltager af kurset, skal jeg prøve at give en beretning om dettes forløb.

Tirsdag den 1. juni kl. godt 11,00 ankom vi til Kalundborg, hvorfra der var sørget for videre transport ud til feriehuset. Her blev vi budt velkommen af kursuslederen, lokomotivfører G. A. Rasmussen. Han udtalte blandt andet, at det var hans håb, at kurset, der var det første af sin art, ville være medvirkende til at belyse nogle af de problemer, der uvægerligt fulgte med jobbet som lokomotivmand, ligesom han håbede, at besøget på feriehuset ville styrke det kammeratskab, der er så nødvendigt for sammenholdet mellem lokomotivmændene.

Herefter gik vi ind til de veldækkede borde og nød en frokost, der ikke lod noget tilbage at ønske. Der blev det konstateret, at der i grunden er mange unge mennesker, der drikker mælk. Nå, der var jo også ølstrejke.

Om eftermiddagen holdt lokomotivfører S. Suneson forelæsning for os om sygefradragsreglernes mysterier og besvarede spørgsmål fra deltagerne desangående.

Før middagen, der serveredes kl. 18,00, blev der tid til et strejftog i feriehuset.

Samarbejdsudvalgene fortsat

leres Munkebjerg som midlertidig togfølgestation, og denne funktion vil vedvare indtil den automatiske linjeblok Vejle-Børkop ibrugtages – formentlig til efteråret 1965.

Mekaniseringen af stationernes billet salg er nu så langt fremskredet, at alle stationer er blevet forsynet med Almex-maskiner. På de mindre stationer afvikles alt billet salg over disse maskiner, medens andre stationer kun afvikler det hidtidige blankobillet salg samt salget af pladsbilletter over Almex-maskinerne.

Med nedlæggningen pr. 31/3 1966 af de nordfynske privatbane-strækninger forsvinder på en gang 136 km jernbane. Vi har håb om, at statsbanerne får koncessioner på lastbilruter i området. Efter en foreløbig beregning vil det blive nødvendigt at etablere ialt 10 nye lastbilruter, hvortil der påregnes anvendt 10 lastbiler og 4-5 påhængsvogne.

mets nærmeste omegn. Og sikken en omegn. De lyngklædte bakker, stranden og gryderne, der lå badet i sommersolens stråler, altsammen en blanding, der gør Røsnæs til et af de skønneste steder i Danmark. Og feriehuset, det tidligere »Skambæk Badehotel«, falder ind i denne naturskønhed, som et naturligt hele. Kalundborg fjord lå indtændende, men kold, og ventede på de raske vikinger, hvoraf der dog kun fandtes et par enkelte.

Kl. 20,00 blev vi kaldt sammen for at høre lokomotivfører G. A. Rasmussen causere om feriehuset. Han gav os den historiske baggrund for husets tilblivelse og eksistens, ligesom han fortalte om dets nuværende drift og økonomiske vanskeligheder. Der vistest to kortfilm, den ene fortalte om handicappedes besøg på feriehuset, den anden om tilblivelse af de nye danske lyntog.

Næste kursusdag startede med morgenmad og flaghejsning. Til flaghejsning hører jo en flagsang, og denne manglede selvfølgelig heller ikke, men det fremgik klart af nogle udtalelser fra Svend Suneson, at han vist ikke var særlig imponeret af vore udgydelser.

Busserne, der skulle bringe os rundt på Røsnæs, ankom ved 8,30-tiden, og med Suneson som selvbestalt fremmedfører, gik det nu gennem Kalundborgs gader og stræder, videre ud af byen, hvor vi fik set de gamle historiske steder i skøn forening med raffinaderiernes moderne stål- og betonbygninger og anlæg. Vi nåede desværre ikke at se Røsnæs fyr, idet pligterne kaldte hjemme på kursus.

Lokomotivfører P. Busk holdt forelæsning om tjenestetidsreglerne, og selvom der ikke var meget tid til dette interessante og vigtige emne, blev de vigtigste ting belyst.

Lidt taleteknik fik vi også puttet ind i hovedet af kursuslederen, og der var nogle stykker, der for første gang betradte en talerstol.

Efter frokost fortalte afdelingschef L. Buus-Pedersen om statsbanerne under titlen »DSB, din fremtidige arbejdsplads«.

Vi fik herigennem et indblik i en række af de forhold som har indflydelse på DSB's driftsmæssige status og en understregning af betydningen i at alle ansatte varetager statsbanernes interesse.

Lokomotivfører N. K. Jensen fortalte om lønningsbestemmelser vedrørende tjenestemændene. Derefter var der spørgetime om emnet, og ikke mindst de automatiske oprykninger fra syvende til

tiende og igen til tolvte lønklasse, vakte stor interesse.

Middagen kl. 18,00, der bestod af flæskesteg med rødkål og sveskedessert, var af en sådan kvalitet, at »vor mor« ikke kunne have lavet den bedre.

Statsbanernes chef, generaldirektør P. E. N. Skov ankom til feriehuset ved 19,00-tiden, for kl. 19,30 at fortælle om statsbanernes fortid og nuværende drift. Han fortalte endvidere om vigtigheden af, at alle vi ved statsbanerne står sammen, så vi i fællesskab kan nå et godt resultat, til gavn for vor fælles arbejdsplads.

Efter generaldirektørens tale var der musikalsk underholdning af såvel lettere, som mere seriøs karakter.

Den sidste dag på feriehuset fortalte formanden for DLF, E. Greve Petersen, om Dansk lokomotivmands Forening, ligesom han orienterede om forsikringsforeninger og om sygekassen. Herefter blev der stillet spørgsmål til formanden, hvor især anciennitetsspørgsmålene satte diskussionen i gang.

Ved afslutningen af kurset takkede G. A. Rasmussen for den udviste interesse, og han håbede, at det ikke var sidste gang, at der var afholdt kursus af denne art.

Jeg vil gerne her med disse linier takke lokomotivfører G. A. Rasmussen for hans tilrettelæggelse og ledelse af kurset, ligesom jeg vil rette en tak til foredragsholderne, og de øvrige, ikke mindst personalet på feriehuset, der var med til at gøre week-endkurset til den succes, man med rette kan sige, det blev. Det er mit håb, at endnu flere lokomotivmedhjælpere og -aspiranter må nyde godt af gæstfriheden på lokomotivmændenes feriehus på Røsnæs.

Ove Nylander.

PERSONALIA

Afsked

Depotleder i Elektrokontrollen: C. C. Vangsgaard, Enghave, er afskediget efter ansøgning på grund af alder med pension (31/8-65).

Pensioneret lokomotivfører Einar Jørgensen, Sct. Jørgensvej 26, 1. t.v., Viborg, født d. 15/12-1898, er afgang ved døden d. 12/5-65.

Pensioneret lokomotivfører Jens Frederik Nielsen, Roersvej 23, 2., Odense, født d. 17/12-1891, er afgang ved døden d. 3/5-65.

Hurtigbådssejlad på Øresund

Gennem Dampskibsselskabet Øresund A/S har Danske Statsbaner og Svenska Järnvägar engageret sig i hurtigbåds- eller som den også kaldes flyvebådstrafikken på Øresund mellem København Havnegade og Malmø Skeppsbron. For en pris af 3.753.000 norske kroner har man hos et firma i Norge ladet bygge den første hydrofoilbåd under dansk flag – H/S Flyvefisken. Sammen med en chartret flyvebåd skal de to både indtil 15. juli udføre sejlad mellem København og Malmø hver fulde time i tiden kl. 7–22 bortset fra kl. 13 og kl. 20. Efter denne dato påregnes indsat det svenske bidrag til trafikken, idet en flyvebåd, som bygges i Italien, skal være færdig til at indsatte i driften den 16. juli.

Følgende tekniske data kan opgives for den danske flyvebåd, hvis typebetegnelse er PT 50:

Længde overalt	27,90 m
Bredde over dæk	6,11 m
Bredde over hydrofoiler	10,65 m
Maximal dybgang	3,50 m
Dybgang under fart	1,42 m
Deplacement	60 tons
Passagerantal	100
Marchhastighed	34 knob
	(ca. 63 km/t)
Max hastighed	37 knob
	(ca. 69 km/t)

Forfoilen er udstyret med hydraulisk styrede »flaps« af hensyn til højderegulering af båden. Systemet betjenes fra broen og indstillingen aflæses på en indikator. Agterfoilen er fast indstillet.

Motorerne er to Mercedes-Benz dieselmotorer hver på 1350 hk. Al betjening af og kontrol med maskinen under sejlad sker fra styrehuset, hvor skibsmas-

skinmesteren er placeret umiddelbart til højre for skibsføreren.

Tjenestefordeling – Rationalisering – Arbejdsglæde

Bladets leder pr. 5. juni 1965 har til overskrift »Hvor der er vilje, er der også en vej«, jeg tror, det bør omskrives til »Hvor der er en god vilje, er der også en god vej«, men som det også fremgår af lederen, tror jeg, denne gode vilje mangler et bestemt sted.

Vi er mange, der er af den opfattelse, at køreplansskiftet laves for urationelt, hermed menes de store forandringer, der laves i turene, hvergang et sådant køreplansskifte sker, ser man køreplanen efter, er der jo så at sige ingen væsentlige ændringer, hvorimod man depoter imellem skifter tog ud og ind, således at turen ændres uden nogen grund efter vor mening.

Skal man have en rationel drift, må man have et vist kendskab til togene, man skal køre, her tænker jeg på togenes standsningssteder på stationerne for udlæsning, rangering m.v. Jo bedre man kan udføre dette, jo større arbejdsglæde har man, men når man har fået denne fortrolighed til togenes køreplan og det ovenfor nævnte, skiftes togene ud med andre fra nabodepoterne, og man kan begynde forfra for at få dette kendskab. Her må man spørge hvorfor?

Man kan efter vor opfattelse lave nye kørselsfordelinger uden væsentlige ændringer, og skal der ske ændringer, bør man spørge det betændende personale, om det kan tiltrædes.

Man kalder os lokomotivmænd »de sorte« eller den hårde kerne, jeg tror

ikke, kernen er så hård, jeg ved, at den gode vilje hos os er tilstede, så man kan arbejde rationelt, og dermed skabe det arbejdsklima, der skal til for at få den arbejdsglæde, som vi forhåbentlig alle stiler efter. Vis nu den gode vilje, vi har den og vi er på vejen,

Padborg, juni 1965.

Arne Clausen.

DSB REGNSKAB

Driftsindtægterne, 810,4 mill. kr., er i forhold til forrige år steget med 34,3 mill. kr., og fordeler sig således:

Personbefordring, 429,4 mill. kr., er steget med 4,7 mill. kr., godsbefordring, 263,7 mill. kr., er steget med 10,5 mill. kr. og andre indtægter, 117,3 mill. kr., er steget med 19,1 mill. kr.

Driftsomkostningerne blev 827,6 mill. kr. I forhold til forrige år viser dette en stigning på 42,3 mill. kr., der udelukkende hidrører fra lønninger som følge af reguleringer pr. 1/10 1963, 1/4 1964 og efterslæb pr. 1/1 1965.

Det egentlige driftsresultat viser et underskud på 17,2 mill. kr., hvilket omtrent svarer til det beløb, statsbanerne har betalt i OMS.

Forrentning og afskrivning steg med 13,0 mill. kr. til 144,0 mill. kr., og statens tilskud har således været 161,2 mill. kr. mod 140,2 mill. kr. i forrige finansår.

	April/marts 1964/65	April/marts 1963/64	Afvig
Driftsindtægter	810.399	776.141	34.2
Driftsomkostninger	827.586	785.357	42.2
Driftsoverskud	÷ 17.187	÷ 9.216	÷ 7.9
Afskrivning	47.674	42.776	4.8
Forrentning	96.332	88.179	8.1
Statens tilskud til drifte	161.193	140.171	21.0

KAN FORKØLELSER FORHINDRES

?

6

I London er nylig udsendt et stort værk om bekæmpelse af forkølelser (især snue), skrevet af den britiske virolog Sir *Christopher Andrewes*. Han fortæller heri, hvor langt man nu i 1965 er nået i kampen mod snue m.m. Det skal siges straks, at man hovedsagelig er nået frem til negative resultater, og at der ikke er løsning på problemet »lige om hjørnet«, men måske nok ad åre.

Der findes et stort forsknings-institut i Salisbury »The Common Cold Unit«, som udelukkende beskæftiger sig med forkølelserproblemer, og af dem er der mange. Forskerne i dette institut har visse fordele; de kan f.eks. eksperimentere med levende mennesker, medens man jo ellers næsten altid er henvist til dyreforsøg. Desuden behøver de ikke at frygte at stå uden arbejde, thi bekæmpelsen af forkølelser vil vare mange år endnu.

Der er ingen mangel på frivillige, som vil lade sig smitte med forkølelse, thi instituttet betaler et tidages ophold for enhver, der melder sig til forsøgene, og der ydes endog lidt lomme penge. Da professor *Andrewes* en dag erklærede, at selv nygifte, der ville tilbringe deres hvedebrødsdage i instituttet var velkomne, meldte der sig straks talrige brudepar, som tog en snue med i købet!

Smitstoffet er virus

Man har længe vidst, at smitstoffet er virus, ikke bakterier. De tror måske, at det kan være ligegyldigt, men det er det aldeles ikke. Det har nemlig visse konsekvenser. Bakterier kan man som bekendt bekæmpe med forskellige midler (antibiotika), og man kan vaccinere mod mange slags bakterier. Teoretisk kan man også vaccinere mod virus, men forkølelser skyldes 30–40 forskellige virusarter, der samarbejder, men ikke lader sig bekæmpe med eet enkelt middel. Det er foreløbig umuligt at finde en fælles vaccine, og der er lang vej igen, før det lykkes, hvis det overhovedet lykkes. Men hermed er vanskelighederne ikke slut! Da forkølelser og snue holder sig til de øvre luftveje og ikke kommer i kontakt med blodstrømmen, danner organismen ikke de fornødne antistoffer, og derfor kan man blive smittet mange gange efter hinanden, medens f.eks. polio skaber livsvarig immunitet.

Smittes man ved »dråbe-infektion«?

Eksperimenterne i instituttet viste, at langtfra alle, der blev udsat for kraftig smitte ved virus, fik snue. Der skal åbenbart flere andre udløsende faktorer til. Snuevirus indtørres meget hurtigt, og inficerede lom-

metørklæder overfører ikke smitte. Ikke engang direkte overføring fra mund til mund giver med sikkerhed snue. Man ved faktisk ikke ret meget herom endnu, men man har taget livet af megen gammel overtro. F.eks. bliver man slet ikke altid forkølet ved at være gennemblødt til skindet, ejheller ved at sidde med våde fødder i kolde rum eller gå med tyndt tøj i 12 graders kulde o.s.v. Talrige forsøg viste, at der ikke optrådte flere snueanfald under sådanne forhold end under normale omstændigheder. Det spiller heller ingen rolle, om luften i værelset er meget tør, hvilket man hidtil har troet. Snue optræder ikke hyppigere i sådanne rum, men det gør f.eks. influenza, der jo er værre at blive smittet med end snue.

Er der da intet, der hjælper?

Man har faktisk ikke fundet nogen forebyggende eller helbredende midler mod snue. De mange gamle husråd har ikke kunnet stå for videnskabelig prøve. Næsedråber og sprøjtemidler må frarådes. Ofte skader de mere end de hjælper. De kan f.eks. ved længere brug tilstoppe næsen. Antibiotica er som nævnt virkningsløse. En tid lang troede man, at c-vitaminer i store doser virkede forebyggende, men her er de lærde uenige. Et lille lyspunkt er der dog med hensyn til c-vitaminer. Nylig gennemførte skolelægerne i Basel i Schweiz et gruppe-forsøg. Som sædvanlig ved sådanne gruppeforsøg lod man den ene gruppe få nogle virkningsløse tabletter, medens den anden gruppe fik tabletter med 1 gr vitamin daglig. Tabletterne havde naturligvis ganske samme udseende. Det viste sig virkelig, at antallet af sygedage blandt de behandlede personer kun androg 42, men hos de ubehandlede 119, altså næsten tre gange så mange.

Det er altså foreløbig udfaldet af de mange forsøg. Man kan jo så spørge, om de mange penge, der er anvendt på forsøgene, er givet godt ud. Det er jo let at være bagklog, men nogen gavn har man dog af de indhøstede erfaringer. Man ved f.eks. hvilke veje man skal søge at betræde for om muligt at nå frem til effektive midler af forebyggende eller helbredende art. Man ved også, at man lige så godt kan blive smittet med snue fra en person, hvor snuen er i fuldt flor, som fra en person, hvor sygdommens inkubationstid, der varer flere dage, endnu ikke er afsluttet. Man ved også, at kun en forholdsvis lille del af de kunstigt smittede personer fik snue, men årsagerne hertil kendes ikke. – Man kan altså holde sig til det gamle ord-sprog: Hvis man behandler en snue, varer den en uge, – hvis man ikke behandler den, varer den syv dage.